

Ljubljana, 28.01.2012 | Daliborka Podboj

Plesna rajska oaza Male Kline in Jake Andreja Vojevca

Na odru Španskih borcev je za skok v novo leto poskrbela Mala Kline, za Kozmogonijo v PTL-ju pa Jaka Andrej Vojevec

Mala Kline v predstavi Eden. (Foto: Thomas Lenden)

Tik pred silvestrovim je stekla še zadnja premiera v starem letu, za kar je poskrbela naša uveljavljena tudi mednarodno razpoznavna plesalka in koreografinja **Mala Kline**. Njen najnovejši glasbeno plesni performans nosi svetopisemski naslov Eden/Raj, in se predstavi kot rajska oaza drugačnosti ob vsem tistem mestnem blišču slavlja in veseljačenja teh nekaj zadnjih ur starega leta. Avtorica koncepta in kreacije Mala Kline je bila tudi edina nastopajoča, poleg glasbenikov **Alena Sinkauza** in **Nenada Sinkauza** hrvaške skupine East Rodeo, ki sta spremljala njene gibalne in plesne variacije ter koncentrirala v živo na glasbo **Vedrana Peternela**. Sceno, kostume in prostor je pripravila **Petra Veber**. Mala Kline svoj Eden metaforično skicira v okrilju odrske svobode kot obstoječi raj, ki sočasno odseva preteklo in bodoče, stanja osebnosti, ki se je znašel ta trenutek ali post festum na oazi preživetja. Obstoječo aktualnost avtorica prepušča realizmu resnice, stvari take pač, kot so, za to uporabi privlačen scenski jezik barskega pričakovanja: zastrta luč, show, biznis, glasbeno mamilo, sladkobni glas, prijazna scena, medtem ko se v zamegljeni, vendar čutni odrski poetiki da zaslutiti iluzijo laži in bolečine. Sredino prve vrste je krasila mogočna (odrezana) in osvetljena smreka, medtem ko je glas Male Kline prihajal iz višin, in pred prosojno zaveso vabil prihajajoče v hram dogajanja. Njen jezik je angleščina, besede se repetirajo in lepijo ob pojmovanju biznisa, umetnosti, umetnika in denarja, iz vsega povedanega

se izlušči stavek: "Umetnost je denar, in denar je biznis, torej biznis je umetnost ... umetnost je biznis", medtem ko "dva sužnja" priklenjena na verigo (neusmiljeno) pobirata pristojbino za predstavo in na odru vidno preštevata ter sortirata nabrani denar; očitno sta suženjstvo in denar na vekomaj aktualna. Ob kupčkanju monete je barsko preddverje zamenjala zelena scena narave, smrekov gozd zasajen po odru, v ozadju na video posnetku pa še kako eksotično drevo; na eni strani odra je postavljena bobnarska baterija, kjer se stekajo glasbene seanse. Svojo plesno izpoved Mala Kline zakodira po odru, gledalec pa sledi predstavljeni abstrakciji na osnovi lastne percepcije, kar je tudi čar gibalnega pojmovanja.

Eden Male Kline je torej še zadnje zavetišče resnice, oaza bega pred iluzijo.

Glasba in gib se izmenjujeta, združujeta in aktivirata sceno do trenutka, ko nenadoma vse utihne in zavlada smrtna tišina. Akterka svoje golo telo premaže z zeleno barvo, zgoščena koncentracija pričakovanja zavlada prostoru, vse dokler je ne razbije prodoren krik zelenega telesa; nema bolečina se izvije iz notranjih telesnih globin, se vije v višave in prodira v avditorij ter vibrira. Je to krik narave, človekove nemoči, uničenih živalskih vrst, nezmožnosti vplivanja, zavedanja, samouničevanja, plemenski krik izumirajoče vrste, krik matere Zemlje, mislim, da vsega naštetega in še več. Telo se trese, oscilira, zgoščene misli težijo in obtežijo prostor ... Zeleno telo Male Kline je, kot se da videti, edini živi organizem na zeleni oazi, na oazi posekanih zelenih smrek. V svoji izpovednosti je performerka tako prepričljiva, da dejansko vse utihne. Telo se v nemi tišini umirja. Ni bilo ne poklona ne ploskanja, čeprav so se gledalci znašli v nelagodnem primežu in skušali tu in tam s posamičnim udarcem rok razbliniti težo resnice. Eden Male Kline je torej še zadnje zavetišče resnice, oaza bega pred iluzijo in gonjo časa prazničnih dni, in ne le teh dni, marveč vsesplošnega globalnega ustroja, ki mu naš svet v našem času tako zvesto sledi.

S to svojo novo in dokaj provokativno predstavo avtorica še enkrat neizpodbitno dokazuje da je umetniška svoboda izražanja neomejena.

Kozmogonija se je napotila v mitično oznanjene primitivne skupnosti...

Kak večer poprej (17.12.) pa se je na odru PTL dogajal še en raj, zadnja repriza satirične komedije Kozmogonija. Skupina igralcev in plesalcev pod režijsko in koreografsko taktirko avtorja predstave **Jaka Andreja Vojevca** se je napotila v mitično oznanjene primitivne skupnosti. Novodobni prišleki iščejo in svoje najdbe (kot so npr. gibljive ozke (gradbene) plastične cevi) uporabljajo za okras oblačil, za pihanje in ustvarjanje nenavadnih zvokov. Tako nekako in v smislu, ko ne veš čemu služi kaka najdba, je pač dobrodošla za vse, kar ti pride na misel. Najdejo tudi kovinsko smetišče, ki ga uporabijo za zvočne inštrumente, ki spominjajo na Orffove ritmične skladbe, in tako se je ob tolčenju porodil ritem, zvok in celo glasba. Zabavnih trenutkov novepečene naselbine v imaginaciji odra vsekakor ni manjkalo. Ko pa se je skupnost že privadila na naseljeni bivak, se nekdo med njimi postavi na najvišjo točko ter začne prepevati pesem, ki vdira v srca, okrog njega se zbirajo in mu s petjem tudi sledijo. Jezik je neartikuliran, čuden, vendar v pesmi zveni lepo. In rodil se je mit, vodja se povzpne na visoko premično lestev, ga peljejo po prostoru in častijo vse dotlej, dokler ga nenadoma ne začnejo napadati; in očitno je to njihov Kristus, ki so ga pač morali nekako križati (primerno skupnosti). Križanja na odru sicer ni bilo. Idol ali odpadnik pa je moral pobegniti pred razjarjeno množico in se zateči k svoji metalni glasbi. Vsaka združba ima svoj začetek in svojo pot razvoja, ter očitno vedno znova in na novo odkriva že odkrito.

...pod režijsko in koreografsko taktirko avtorja predstave Jake Andreja Vojevca. (foto: Nada Mihajlovič)

Z nekaj odličnih gibalnih rešitev je skupina animirala še vrsto zanimivih živalskih oblik; in tako se je Darwinova teorija znova potrjevala, torej stoji. Te čudne premične, skoraj akrobatsko naravnane gmote, spominjajo povsem na sedemdeseta, ko je skupina biologov zasnovala Dance Theater Pilobolus (gljiva), in so svoja mikroskopska videnja prenašali na odsko sceno v spoju in prepletu več teles (3-4). Tudi akterji Kozmogonije so oder napolnili z novimi oblikami premikajočih se insekticidnih podob. Duhovito zastavljena gibalno glasbena predstava Kozmogonija je istočasno tudi učna ura, kako se iz osnovnih odrskih elementov, scene, luči, ritma, igre, giba in glasu da izoblikovati dobro odrsko predstavitev, inteligentno izpoved vredno razmisleka.

Soustvarjalci in izvajalci so bili: **Senka Božič, Jernej Čampelj, Matej Črnko, Rok Kunaver, Samo Kutin, Lidija Sušnik, Kaja Teržan, Špela Tovornik**. Odgovoren za zvočno podobo je bil **Samo Kutin**, za luč je poskrbel **Andrej Hajdinjak**, kostume je oblikovala **Vesna Blagolinšek**in svetovalka za glas je bila **Irena Tomazin**.

Prava redkost je, da se na naši sodobni plesni sceni zasledi širši kritični, predvsem družbeni pogled, in se ga lahko celo prepozna kot poglobljeno umetniško ter svobodomiselno izpoved. Na začetku preteklega leta je to bila plesna predstava Matjaža Fariča: Pustite otroke k meni. Torej je preteklo skoraj celo leto, da smo pridobili dve zanimivi in aktualni odrski deli, ki posegata v projekcijo novega - nove skupine, novega stanja na pogorišču tistega, česar ni več, in se spopadata humorno (Kozmogonija) ali pretresljivo (Eden) z mitom začetka in konca, pravzaprav s prispodobo raja.